KOMMISSIONENS GENNEMFØRELSESAFGØRELSE (EU) 2020/1142

af 29. juli 2020

om forlængelse af skærpet overvågning over for Grækenland

(meddelt under nummer C(2020) 5086)

(Kun den græske udgave er autentisk)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde,

under henvisning til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 472/2013 af 21. maj 2013 om skærpelse af den økonomiske og budgetmæssige overvågning af medlemsstater i euroområdet, der har eller er truet af alvorlige vanskeligheder med hensyn til deres finansielle stabilitet ([1]), særlig artikel 2, stk. 1, og

ud fra følgende betragtninger:

(1) Efter at ydelsen af finansiel bistand inden for rammerne af den europæiske stabilitetsmekanisme ophørte den 20. august 2018, blev der ved Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1192 ([2]) indledt skærpet overvågning over for Grækenland i en periode på seks måneder fra 21. august 2018. Den skærpede overvågning blev efterfølgende forlænget tre gange ([3]), hver gang med yderligere seks måneder, sidste gang fra den 21. februar 2020.

(2) Siden 2010 har Grækenland modtaget betydelige beløb i finansiel bistand, hvilket har medført, at Grækenlands udestående gæld til medlemsstaterne i euroområdet, den europæiske finansielle stabilitetsfacilitet og den europæiske stabilitetsmekanisme beløber sig til 243 700 mio. EUR. Grækenland har modtaget finansiel bistand på lempelige vilkår fra sine europæiske partnere, og der er blevet truffet konkrete foranstaltninger for at gøre gældssituationen mere holdbar i 2012 og igen i 2017 inden for rammerne af den europæiske stabilitetsmekanisme. Den 22. juni 2018 nåede Eurogruppen til politisk enighed om at iværksætte yderligere foranstaltninger for at sikre en holdbar gældssituation. Nogle af disse foranstaltninger, herunder overførslen af beløb svarende til euroområdets nationale centralbankers afkast fra græske statsobligationer, der besiddes i henhold til aftalen om finansielle nettoaktiver og programmet vedrørende værdipapirmarkeder, kan vedtages hver sjette måned i Eurogruppen på grundlag af positive indberetninger i forbindelse med den skærpede overvågning vedrørende Grækenlands efterlevelse af sine politiktilsagn efter programgennemførelsen. I den forbindelse blev frigivelsen af de første tre tranche af politikafhængige gældsrelaterede foranstaltninger gennemført med Eurogruppens tilslutning i henholdsvis april 2019, december 2019 og juni 2020.

(3) Grækenland har afgivet tilsagn i Eurogruppen om at fortsætte og fuldføre alle de centrale reformer, der er vedtaget som led i stabilitetsstøtteprogrammet inden for rammerne af den europæiske stabilitetsmekanisme (»programmet«), og sikre, at målene for de vigtige reformer, der er vedtaget inden for rammerne af dette program og dets forgængere, forfølges. Grækenland har desuden forpligtet sig til at iværksætte særlige foranstaltninger inden for budgetpolitik samt finans-/strukturpolitik, socialforsorg, finansiel stabilitet, arbejds- og produktmarkeder, privatisering og offentlig forvaltning. Disse særlige foranstaltninger, som er anført i et bilag til Eurogruppens erklæring af 22. juni 2018, vil bidrage til, at der tages fat på Grækenlands uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer og kilderne til eller de potentielle kilder til økonomiske vanskeligheder.

(4) Den 26. februar 2020 offentliggjorde Kommissionen 2020-landerapporten for Grækenland ([4]). Kommissionen konkluderede, at Grækenland er berørt af uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer ([5]). Selv om der kan konstateres fremskridt på flere områder, knytter der sig fortsat betydelige sårbarheder og følgevirkninger til den store offentlige gæld, den store andel at misligholdte lån på bankernes balancer og udenrigshandelen i en situation med fortsat lavt vækstpotentiale og høj arbejdsløshed. Ved udgangen af 2019 udgjorde Grækenlands offentlige gæld

([1]) EUT L 140 af 27.5.2013, s. 1.
([2]) EUT L 211 af 22.8.2018, s. 1.
([3]) Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/338 (EUT L 60 af 28.2.2019, s. 17), Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2019/1287 (EUT L 202 af 31.7.2019, s. 110) og Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/280 (EUT L 59 af 28.2.2020, s. 9).
([4]) SWD(2020) 507 final.
([5]) COM(2020) 150 final.

176,6 % af bruttonationalproduktet, hvilket er det højeste niveau i Unionen. Nettostillingen over for udlandet på -150,6 % af bruttonationalproduktet i 2019 er fortsat yderst negativ, selv om dette omfatter en stor udlandsgæld på meget lempelige vilkår. Derudover er den betydelige nedbringelse af underskuddet på de løbende poster i de seneste år fortsat ikke tilstrækkelig til at nedbringe den meget negative nettostilling over for udlandet til et forsvarligt niveau og i et tilfredsstillende tempo. Ledigheden er fortsat med at falde fra sit højeste niveau på 27,8 % i 2013, men lå fortsat på 16,1 % i februar 2020. Langtidsledigheden (11,9 % i fjerde kvartal 2019) og ungdomsarbejdsløsheden (35,6 % i februar 2020) er fortsat høje, men er dog også faldet betydeligt i forhold til deres højdepunkter under krisen (langtidsledigheden toppede med 19,9 % i andet kvartal 2014 og ungdomsarbejdsløsheden med 60,2 % i februar 2013).

(5) Den 11. marts 2020 erklærede Verdenssundhedsorganisationen officielt covid-19-udbruddet for en global pandemi. Pandemien har skabt en alvorlig folkesundhedsmæssig krisesituation for borgere, samfund og økonomier. Den udgør et større økonomisk chok, som har alvorlige negative konsekvenser for Den Europæiske Unions makroøkonomiske udsigter. Grækenland vil sandsynligvis blive særlig hårdt ramt på grund af økonomiens sektorsammensætning. Ifølge Kommissionens 2020-sommerprognose kan der ventes en tilbagegang på X % i 2020, som dog vil blive efterfulgt af en hurtig om end ufuldstændig genopretning i 2021. Prognosen er fortsat omgærdet af stor usikkerhed. Pandemien vil formodentlig medføre en betydelig stigning i den offentlige gæld og vende en del af det fald i arbejdsløsheden, der har kunnet observeres i de seneste år. Det vil være afgørende hurtigt at få sat gang i væksten for at undgå hysteresisvirkninger og begrænse krisens socioøkonomiske følger. Tilbageslagets omfang afspejler turismens store betydning for økonomien, og sektoren er genstand for stor usikkerhed med hensyn til ophævelsen af rejserestriktionerne. Skibsfarts- og transportsektorerne vil formodentlig også opleve et stort tilbageslag i lyset af den faldende globale handel.

(6) Siden pandemien brød ud, har EU og medlemsstaterne truffet hidtil usete foranstaltninger for at beskytte liv og levebrød. Som reaktion på covid-19-pandemien og som led i en koordineret EU-tilgang har Grækenland truffet rettidige budgetmæssige foranstaltninger til at øge sundhedssystemets kapacitet, inddæmme pandemien og yde hjælp til de personer og brancher, der er særlig hårdt ramt. EU har støttet de nationale tiltag for at håndtere sundhedskrisen og afbøde virkningerne af den økonomiske krise. EU har frigjort en del af sit budget til at bekæmpe virusset, aktiveret den generelle undtagelsesklausul under stabilitets- og vækstpagten, udnyttet statsstøttereglernes fulde fleksibilitet og stillet forslag om at oprette et nyt instrument, som kan hjælpe folk med at forblive i arbejde (»støtte til mindskelse af risiciene for arbejdsløshed i en nødsituation (»SURE«)). Sammen med de foranstaltninger, der er blevet truffet af Den Europæiske Centralbank og Den Europæiske Investeringsbank, er der gennem EU's indsats tilvejebragt mere end en halv billion euro til støtte for arbejdstagere og virksomheder. I lyset heraf fremsatte Kommissionen den 27. maj 2020 et forslag for Europa-Parlamentet og Rådet om at oprette en genopretnings- og resiliensfacilitet med henblik på at yde betydelig støtte til gennemførelsen af reformer og investeringer til styrkelse af medlemsstaternes økonomier.

(7) Covid-19-udbruddets mellem- og langsigtede konsekvenser vil i meget høj grad afhænge af, hvor hurtigt medlemsstaternes økonomier kommer sig over krisen, hvilket igen afhænger af, hvilke foranstaltninger medlemsstaterne træffer for at afbøde krisens sociale og økonomiske følger, med støtte fra EU. Grækenland bør ligesom de øvrige medlemsstater få gavn af EU's genopretningspakke, som vil yde finansiering til vigtige reformer og investeringer til at øge vækstpotentialet og skabe en mere modstandsdygtig økonomi. Dette vil på sin side forhindre, at der opstår endnu større uligheder i Unionen.

(8) Kommissionen offentliggjorde sin sjette vurdering som led i den skærpede overvågning af Grækenland ([6]) den 20. maj 2020. Den konkluderede, at Grækenland i betragtning af de ekstraordinære omstændigheder som følge af covid-19-udbruddet har truffet de nødvendige foranstaltninger for at opfylde sine specifikke reformtilsagn. Vurderingen tager hensyn til de græske myndigheders tætte samarbejde med de europæiske institutioner og anerkender nødvendigheden af at prioritere politikker, der fokuserer på gennemførelsen af nødforanstaltninger som reaktion på pandemien. På baggrund heraf anerkendes det i rapporten, at inddæmningstiltagene har begrænset mulighederne for at gennemføre reformer i den pågældende periode, og det bemærkes, at det fremadrettet vil være afgørende at opretholde og om nødvendigt øge reformtempoet, når der er kommet gang i genopretningen.

([6]) Europa-Kommissionen: »Enhanced Surveillance Report — Greece«, maj 2020, Institutional Paper 127, maj 2020.

(9) På baggrund af Kommissionens dybdegående undersøgelse i 2020 og Kommissionens vurdering gennemgik Rådet det nationale reformprogram for 2020 og stabilitetsprogrammet for 2020. Rådet har taget hensyn til nødvendigheden af at håndtere pandemien og lette den økonomiske genopretning som et første nødvendigt skridt for at tillade en tilpasning af ubalancer. Det henstillede ([7]) til Grækenland at træffe alle nødvendige foranstaltninger til effektivt at imødegå pandemien, bl.a. ved at øge sundhedssystemets modstandsdygtighed, at indføre ordninger med nedsat arbejdstid og en effektiv aktiveringsstøtte for at afbøde de beskæftigelsesmæssige og sociale virkninger af krisen, at vedtage foranstaltninger for at tilvejebringe likviditet samt at fremme offentlige og private instrumenter på en række prioriterede investeringsområder, herunder den grønne og den digitale omstilling. Rådet opfordrede også myndighederne til at fortsætte og fuldføre reformer i overensstemmelse med de forpligtelser, som landet påtog sig efter programmets afslutning, for at genstarte en bæredygtig økonomisk genopretning efter den gradvise lempelse af de begrænsninger, der er pålagt på grund af covid-19-udbruddet.

(10) Den græske banksektor er blevet mere stabil og modstandsdygtig over for chok siden ESM-programmets afslutning, men de tilbageværende risici og væsentlige underliggende svagheder er fortsat til stede og vil sandsynligvis blive forværret af de betydelige negative følger af coronavirusudbruddet. Bankerne har opretholdt en passende likviditet, men niveauet for misligholdte lån er fortsat højt, idet de udgjorde 68,5 mia. EUR eller 40,6 % af de samlede bruttoeksponeringer for forbrugerlån pr. december 2019 ([8]). Pandemien kan risikere at bremse den gradvise nedbringelse af beholdningen af misligholdte lån, som er faldet fra toppunktet på 107,2 mia. EUR i marts 2016 til 71,2 mia. EUR ultimo september 2019. Det aktuelle økonomiske chok påvirker desuden bankernes strategier for nedbringelse af misligholdte lån og det sekundære marked for misligholdte lån, ligesom det også påvirker gennemførelsen af Hercules-ordningen, som understøtter securitisering af sådanne lån, efter den vellykkede gennemførelse af de første transaktioner. De græske bankers kapitalposition lever op til de lovregulerede krav, men bankerne står over for øgede tilsynskrav og et stigende kapitalbehov til finansiering af nedbringelsen af de misligholdte lån på mellemlang sigt, og rentabiliteten er lav. De græske banker er derfor særligt udsat for risikoen for, at finansieringsomkostningerne atter stiger, og at aktivernes kvalitet atter forringes som følge af pandemien. Myndighederne er i færd med at tage skridt til at opretholde adgangen til finansiering for ramte virksomheder, hvilket supplerer initiativer fra forretningsbankers og administrationsselskabers side. De har også forpligtet sig til at arbejde videre med vigtige reformer af den finansielle sektor og forbedre de eksisterende værktøjer til afvikling af misligholdte lån, efter at covid-19-udbruddet har haft negative konsekvenser for tempoet for de igangværende og tidligere reforminitiativer. Disse reformer, såsom revisionen af den fragmenterede konkursordning, kan hjælpe med at afbøde krisens følger på mellemsag sigt for gælden i den private sektor.

(11) Uanset de seneste års fremskridt står Grækenland stadig over for store udfordringer med hensyn til erhvervsklimaet og retssystemet. Myndighederne arbejder fortsat på at forbedre de reguleringsmæssige rammer og styrke konkurrenceevnen på trods af de skiftende prioriteter og vanskeligheder som følge af covid-19-udbruddet. Selv om der er gjort fremskridt med hensyn til f.eks. at mindske den tid, det tager at registrere en virksomhed, og styrke beskyttelsen af minoritetsinvestorer, halter Grækenland stadig langt bag efter de bedst rangerede på adskillige områder (f.eks. håndhævelse af kontrakter, registrering af ejendom, konkursbehandling m.m.). Pandemien har fungeret som katalysator til at fremme dagsordenen for digital forvaltning, og myndighederne har forpligtet sig til at træffe supplerende foranstaltninger til yderligere at lette den administrative byrde for virksomheder og borgere.

(12) Efter at Grækenland i 2010 blev afskåret fra at optage lån på de finansielle markeder, er landet atter begyndt at få adgang til markedet gennem udstedelsen af statsobligationer pr. juli 2017. Renten på græske statsobligationer begyndte så småt at falde efter den vellykkede afslutning af ESM-programmet i 2018, og den faldt betragteligt i 2019. Siden pandemien brød ud, har Grækenland med held udstedt både statsgældsbeviser og lange obligationer, hvilket tyder på fortsat adgang til markedsfinansiering, men lånebetingelserne svinger dog stadig meget.

(13) I lyset af ovenstående konkluderer Kommissionen, at betingelserne for at begrunde indførelsen af skærpet overvågning i henhold til artikel 2 i forordning (EU) nr. 472/2013 fortsat er til stede. Navnlig er Grækenlands finansielle stabilitet fortsat udsat for risici, som, hvis de skulle materialisere sig, kan få yderst negative afsmittende virkninger på andre medlemsstater i euroområdet. Skulle der opstå sådanne afsmittende virkninger, kunne dette ske indirekte ved at påvirke investortilliden og dermed omkostningerne ved refinansiering for banker og stater i andre medlemsstater i euroområdet.

([7]) Rådets henstilling af 20. juli 2020 om Grækenlands nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Grækenlands stabilitetsprogram for 2020.

([8]) *Kilde*: Grækenlands centralbank.

(14) Derfor er det nødvendigt, at Grækenland på mellemlang sigt fortsat iværksætter foranstaltninger for at håndtere årsagerne til eller de potentielle årsager til vanskelighederne og gennemfører strukturreformer til støtte for en solid og holdbar økonomisk genopretning med henblik på at lette følgevirkningerne af en række forhold. Disse forhold omfatter det alvorlige og langvarige tilbageslag under krisen, størrelsen af Grækenlands gældsbyrde, sårbarhederne i finanssektoren, de fortsat relativt nære bånd mellem finanssektoren og Grækenlands offentlige finanser (herunder statsejerskab), risikoen for, at alvorlige spændinger i en af disse sektorer spreder sig til andre medlemsstater, samt eurolandenes eksponering mod den græske stat.

(15) For at imødegå de tilbageværende risici og overvåge opfyldelsen af de tilsagn, der er afgivet med henblik herpå, forekommer det nødvendigt og hensigtsmæssigt at forlænge den skærpede overvågning af Grækenland i henhold til artikel 2, stk. 1, i forordning (EU) nr. 472/2013.

(16) Grækenland har haft mulighed for at udtale sig om Kommissionens vurdering via et brev, der blev sendt den 24. juni 2020. Grækenland var i sit svar af 29. juni 2020 i det store og hele enig i Kommissionens vurdering af de økonomiske udfordringer, som landet står over for, og som ligger til grund for beslutningen om at forlænge den skærpede overvågning.

(17) Grækenland vil inden for rammerne af støtteprogrammet for strukturreformer (jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/825 ([9])) og efterfølgende retsakter fortsat modtage teknisk bistand til tilrettelæggelse og gennemførelse af reformer, herunder med det formål at fortsætte og gennemføre centrale reformer i overensstemmelse med de politiske tilsagn, der overvåges som led i den skærpede overvågning.

(18) Kommissionen vil i forbindelse med den skærpede overvågning samarbejde tæt med den europæiske stabilitetsmekanisme inden for rammerne af det tidlige varslingssystem —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den skærpede overvågning af Grækenland i medfør af artikel 2, stk. 1, i forordning (EU) nr. 472/2013, der blev indledt ved gennemførelsesafgørelse (EU) 2018/1192, forlænges med yderligere seks måneder at regne fra den 21. august 2020.

Artikel 2

Denne afgørelse er rettet til Den Hellenske Republik.

Udfærdiget i Bruxelles, den 29. juli 2020.

På Kommissionens vegne
Paolo GENTILONI
Medlem af Kommissionen

([9]) Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2017/825 af 17. maj 2017 om oprettelse af støtteprogrammet for strukturreformer for perioden 2017-2020 og om ændring af forordning (EU) nr. 1303/2013 og (EU) nr. 1305/2013 (EUT L 129 af 19.5.2017, s. 1).